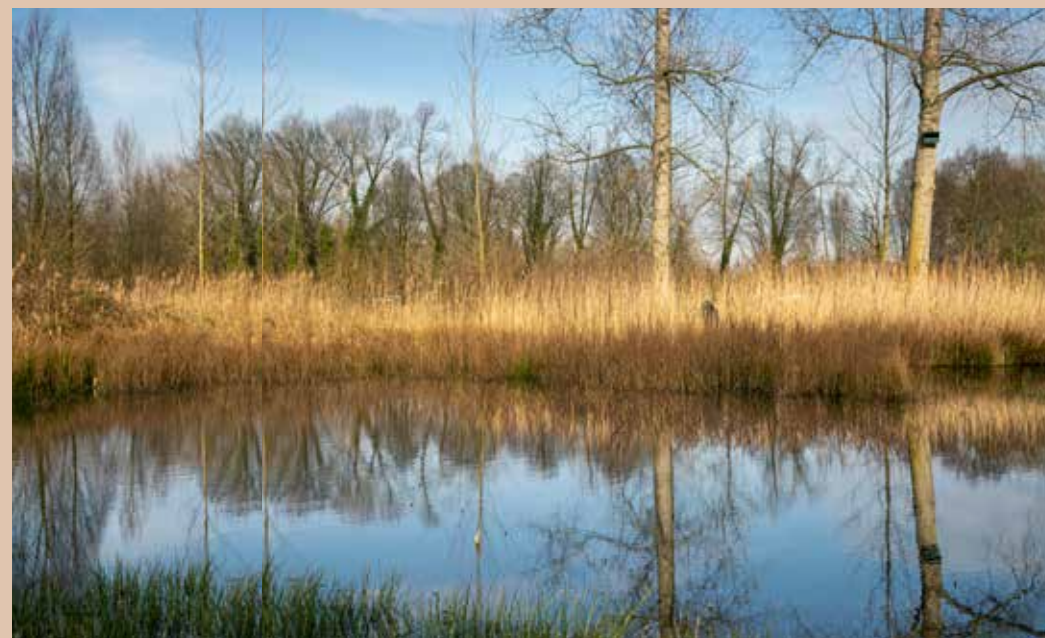

Natuurgebied in eigen handen
door crowdfunding

DOMMELBIND *verenigt*

Tekst **ESTHER VAN MIDDENDORP** | Fotografie **THEO TANGELDER**

Als een onaangetast stukje natuur, direct grenzend aan de bebouwde kom van het Noord-Brabantse dorp Boxtel, in de verkoop komt, slaan buurtbewoners de handen ineen. Dankzij hun bijzondere initiatief weten ze eigenaar te worden van de grond. Via crowdfunding wordt het benodigde geld bijeengebracht en draagt eenieder nog steeds bij aan het behoud van natuurgebied Dommelbind.

Tijdens de buurtactiviteit van NL doet raken Sylvia van Gulik en Toine Cooijmans aan de praat. Beiden hebben die ochtend in de krant de aankondiging gezien van de verkoop van een stuk land naast hun wijk. Als blijkt dat het inderdaad over het stuk privégrond gaat dat al meer dan veertig jaar onaangetast achter gesloten hekken ligt, zijn ze het snel eens. Deze 6,5 hectare moet behouden blijven. Hier geen parkeerplaats, ontsluitingsroute naar het nabijgelegen industrieterrein of nieuwe woonwijk. Maar ruimte voor de hooilanden, de natuur en de Dommel zelf. Het Brabants Landschap financiert hun plannen voor. Maar elke euro moet worden terugbetaald. Met 350 certificaathouders en donateurs lukt dat binnen anderhalf jaar. Al het beheer en onderhoud wordt gedaan door vrijwilligers. Landleven sprak met zeven betrokken buurtbewoners, die allemaal op hun eigen manier bijdragen aan dit authentieke Dommeldalgebied.

Buurtbewoners, vrijwilligers, omwonenden, natuurliefhebbers: Dommelbind is behouden gebleven dankzij de samenwerking van alle betrokkenen.

FRANK DE BONT

“Ik vroeg me altijd al af, van wie is stukje land toch? Toen ik hoorde over het initiatief van de stichting was ik direct geïnteresseerd. Ik kende Toine al vanuit de knotploeg waar we samen in hadden gewerkt. En natuurlijk heb ik ook een donatie gedaan. Via mijn broer Guido de Bont, die in het maasheggengebied woont, ben ik in aanraking gekomen met heggenvlechten. Dit ben ik gaan doen via Werkgroep Natuur- en Landschapsbeheer Boxtel (WNLB). En toen kwam Dommelbind in beeld, ze zochten iemand die de kar wilde trekken op dit perceel. Zo ben ik coördinator van de heggenvlechtegroep en medecoördinator binnen de stichting Dommelbind geworden. Naast het aansturen van een groep vrijwilligers die in de winter de vlechteggen aanleggen en onderhouden, zorg ik voor de logistiek, dat al het gereedschap en alle middelen om veilig te kunnen werken voorhanden is, tot en met de EHBO-koffer. Het heggenvlechten is zeer arbeidsintensief, maar we doen het nu al een aantal jaren met dezelfde enthousiaste groep en dat gaat erg goed. We hebben er veel lol in. En hiermee kunnen we op behapbare schaal bijdragen aan de biodiversiteit. Dan weet je waar je het voor doet.”

De werkschuur, van waaruit de vrijwilligers elke derde zaterdag aan de slag gaan.

PETER OLIJSLAGERS

CLAAR VAN DIJK

“Samen met mijn man Joost woonde ik destijds aan de rand van dit natuurgebied. Toen Sylvia en Toine Joost benaderden met hun idee, is hij er meteen ingesprongen. Hij vond het zo’n goed initiatief. Hij was huisarts, kende veel mensen, was creatief en had soms net een andere invalshoek. Ik denk dat Sylvia en Toine de idealisten waren en Joost meer de realist. Daarmee vulden ze elkaar heel goed aan. Tussen 2013 en 2016 heeft Joost zich met veel plezier ingezet voor het terrein. Hij wilde het graag behouden. Helaas overleed hij in 2016. Sinds een jaar of drie ben ik ook hier actief als vrijwilliger. Zodra er een activiteit is, ben ik er om voor de koffie te zorgen, samen met Ine Hellemons, een buurtgenoot. Ik kom hier graag, voel me betrokken, hoewel het soms wat dubbel is. Het is met Joost verweven. Als de kinderen thuis zijn wandelen we hier graag.”

“Toen ik het bericht in de krant zag dat dit stukje grond te koop kwam, was ik direct bang dat er een nieuwe woonwijk gebouwd zou worden. Ik kende Toine van het koor en hij had hetzelfde idee: we moeten iets doen. Toine zei: ‘Heb je 220.000 euro voor me? Dan kunnen we het kopen!’. Dat was gekkigheid natuurlijk, maar ik zei direct ‘ik wil helpen, zeg maar hoe’. Zodra het idee van de crowdfunding vaste vormen kreeg, heb ik direct certificaten gekocht. Ik zei: ‘Ik wil de eerste zijn, en dan wil ik ook met mijn foto in de krant’. Ik vind het leuk om altijd een beetje tegen de gemeente en haar plannen aan te schoppen en zo kon ik mooi een punt maken. Voor mezelf had ik het idee, we kopen dit stuk land en dan laten we het zoals het is. Als er maar geen woonwijk op komt. De stichting had daar duidelijk andere ideeën over. Zoals het er nu bij ligt, ziet het er perfect uit. Ik moet eerlijk zeggen dat ik hier weinig kom. Ik woon aan de andere kant van Boxtel en ga vaker de Kampina in, ook een prachtig natuurgebied. Maar dat neemt niet weg dat ik blij ben met dit initiatief. Ik denk echt dat het verloren was gegaan als we niet hadden ingegrepen.”

TOINE COOLJMANS

“Natuur is mijn passie. Jaren geleden al ging ik langs de Dommel op zoek naar de ijsvogel. Ik wist al dat dit perceel er lag, al zat het hermetisch op slot. En ik wist dat we het moesten behouden. Gelukkig dachten Sylvia

Meer weten over Dommelbimd? Neem een kijkje op www.dommelbimd.nl

KOBUS MARGRY

“Ik woon op loopafstand en kom hier zeker eens per twee weken. Mijn vader is bioloog, zijn liefde voor de natuur en de dieren wil ik graag doorgeven aan mijn kinderen. Mijn zoontje wil ook bioloog worden. Hij vraagt vaak ‘zullen we even naar de Dommelbimd gaan, beestjes kijken?’ Toen ik werd benaderd om mee te doen aan de crowdfunding heb ik geen moment geaarzeld. Ik wilde graag dat dit stukje natuur zo zou blijven. Alle ontwikkelingen, zoals het laarzenpad en de hoogstam-boomgaard, vind ik mooie toevoegingen, maar de natuurwaarde staat voorop.”

en Joost en alle ander betrokkenen er net zo over. Er rustte een agrarische bestemming op, maar er was al vijftig jaar niets gedaan. Nooit bemest, nooit ontwaterd, nooit geëgaliseerd. Het werd heel extensief onderhouden, met veel ruimte voor de natuur. Daardoor had en heeft dit stukje een bijzondere natuurwaarde. Het beheer dat wij nu uitvoeren is daarop gericht. Ons eerste doel is het beschermen van een uniek natuurgebied. De meest waardevolle natuur bevindt zich in de hooilanden langs de beek. Die waren zo nat dat de boer vroeger pas in augustus het land op kon om te hooien. Daardoor verschaalde de grond, wat goed was voor de biodiversiteit. Dat oude patroon hebben wij weer opgepakt. En zie, nu zien we weer ijsvogel, watersnip, weidebeekjuffer en bijzondere plantensoorten zoals waterviolier, lange ereprijs, ratelaar en orchideeën. Precies waar je op hoopt, en ik sprong een gat in de lucht toen we de eerste orchidee ontdekten.

Ik werk bij Natuurmonumenten en heb van mijn passie mijn beroep kunnen maken. Daarin schuilt ook mijn diepere beweegreden: de natuur holt achteruit. Welke wereld laten wij achter voor

de volgende generatie? Door dit stukje te beschermen dragen we een steentje bij. Het is nu zelfs onderdeel van het Natuurnetwerk Brabant en staat in 2020 op de zeventigste plaats van de Trouw Duurzame 100, de ranglijst van de groenste denkers en doeners van Nederland. Ons tweede doel, verdere ontwikkeling van de natuurlijke, landschappelijke en cultuurhistorische waarden, zie je terug in onze werkzaamheden: aanleggen van de hoogstamboomgaard, herstel van de kikkerpoel en aanleg van vlechthekken. Allemaal gericht op verhoging van de biodiversiteit. Betekent dat dan dat de natuur in ons land blijkbaar op deze manier behouden moet worden? Nee. Die taak ligt nog steeds bij de overheid. Dit is een aanvulling. Er liggen kansen voor burgers om bij te dragen. Ons derde doel was om het minst kwetsbare deel van het gebied toegankelijk te maken, bijvoorbeeld door de aanleg van het laarzenpad, zodat iedereen kan meegenieten. Het mooiste vind ik dat het ons gelukt is om dit gebied te behouden zonder verdienmodel. Dat mensen financieel bij willen dragen aan het behoud zonder er zelf direct beter van te worden. Dat geeft hoop.”

SYLVIA VAN GULIK

“Toen ik in 2013 de aankondiging van de verkoop zag staan in de krant, dacht ik direct, we moeten iets doen. Toine, mijn buurtgenoot, had hetzelfde gevoel. Samen namen we de mogelijke scenario's door. Een parkeerplaats? Een rondweg? Een woonwijk? Mais tot aan de Dommel? We zaten allebei in het bestuur van de buurtvereniging en onze taak was om de ruimtelijke ontwikkelingen in de gaten te houden en de belangen van de buurt te behartigen. Maar ook vanuit ons groene hart, we zijn beiden natuurliefhebber, sprak dit gebied ons aan. We zagen ons al volop bezwaar maken tegen alle mogelijke plannen. Toen kwamen we op het idee om de grond zelf te kopen. Ook dat zou veel energie gaan kosten, maar dan zit je er positief in. Al de volgende ochtend hebben we Joost van Liebergen benaderd. Hij woonde direct aan de rand van het gebied en had een goede kijk op dit soort complexe zaken. Met zijn drieën hebben we een plan bedacht. We hadden achterhaald dat we ongeveer tweeënhalve ton bij elkaar zouden moeten krijgen. Maar ons bod zou al binnen negen dagen bij de notaris moeten liggen. Het belangrijkste was om tijd te kopen. En dat lukte. Toine benaderde het Brabants Landschap en legde ons idee voor. Zelf konden zij deze grond niet kopen, aangezien het geen deel uitmaakte van het Natuurnetwerk. Maar ze waren zo onder de indruk van dit burgerinitiatief dat ze

toezeyden het te willen voorfinancieren. Toen bleek dat Brabants Landschap de grond gegund gekregen had, werd het echt spannend. Want we zouden het wel moeten terugbetalen! Daar heb ik wel een nachtje slecht van geslapen. Maar de volgende ochtend had ik al meteen het gevoel, dit gaan wij redden! We besloten een stichting op te richten die eigenaar zou worden, zodat het perceel niet in allerlei partjes uiteen zou vallen. In eerste instantie hadden we bedacht om tien investeerders te zoeken die allen 25.000 euro zouden investeren. Maar dat zou te elitair worden, aldus de voorzitter van de buurtvereniging. Dus gingen we voor 250 mensen die voor 1.000 euro een certificaat wilden kopen. We waren nog maar net bezig toen de eerste geïnteresseerden zich melden. Ons initiatief kwam in de lokale krant en uit heel Boxtel meldden donateurs zich aan en wilden mensen certificaten kopen. Toen we daarna ook in de landelijke pers aandacht kregen, kwam er nog een derde groep bij: mensen uit het hele land die ons initiatief een warm hart toedroegen en een certificaat kochten. Voor de laatste 10.000 euro hebben we een crowdfundingactie opgezet. Voor de aankoop van natuur dat een primeur. Mensen hoefden geen certificaat te kopen, maar konden hun eigen bijdrage bepalen. Daarmee haalden we ruim 10.000 euro op. Het Prins Bernard Cultuurfonds gaf

ons 35.000 euro, waarmee we ons doel ruimschoots haalden. Behalve de aankoop hebben we hiermee ook de inrichting en de eerste tien jaar onderhoud zeker kunnen stellen. In de afgelopen jaren hebben we nog verschillende projecten opgepakt, zoals de aanleg van het natuurbeleefpad. Geweldig om te doen. Als ik er nu op terugkijk was het een enorm hectische tijd, maar ik ben er trots op dat het ons is gelukt. Als voorzitter van de stichting ben ik hier zeker enkele keren per week, ik zie de resultaten die we gehaald hebben op natuurgebied. Maar het sociale aspect is mijn drijfveer. Ik haal er nog steeds veel voldoening uit als ik zie hoeveel plezier vrijwilligers en bezoekers hieraan beleven.”

FRANK VAN DEN BROEK

“Ik was destijds voorzitter van de buurtvereniging. Sylvia en Toine ken ik goed, zij waren heel gedreven. Toen zij bij mij kwamen met het idee om tien sponsors te gaan zoeken die elk 25.000 euro zouden bijdragen, heb ik direct gezegd ‘dat moet je niet doen, maak het klein, dan wordt iedereen participant’. Ik kende het stukje natuur hier goed, liep hier altijd met mijn hond. Dat het bewaard is gebleven heeft voor mij een grote waarde. En ik vond het bijzonder om te zien hoe burgers samen een project als dit wisten neer te zetten. Uiteraard heb ik zelf ook certificaten gekocht, zelfs nog een familiecertificaat met mijn broers en zussen, die door heel Nederland wonen. Onze kinderen krijgen straks die certificaten en hopelijk blijft de Dommelbimd bewaard voor alle komende generaties. Ik stel me voor dat ze over tweehonderd jaar terugkijken en denken, dat hebben ze toen maar mooi voor elkaar gekregen.” 🌿